

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Eestikeelsele õppele üleminek

Anne Endjärv

keelepoliitika osakond

üld- ja kutsehariduse valdkond

peaekspert

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Igäihel on õigus saada kvaliteetset eestikeelset õpetust sõltumata emakeelest või geograafilisest asukohast Eestis.

Peamine eesmärk - pakkuda kõigile Eesti lastele võimalust omandada kvaliteetne eestikeelne haridus.

Terviklikult eestikeelne haridusruum annab parema võimaluse hariduse edasiseks omandamiseks, toimetulekuks tööturul ning toetab seda, et Eestis elavad inimesed oleksid ühises info- ja väärtusruumis.

Haridus on lõimumise baasiks.

Tegevuskava

Haridus- ja Teadusministeeriumis on 16.12.22 kinnitatud eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava perioodiks 2022–2030:

- 9 teemat, 35 tegevust, eesmärgid, tähtajad, ressursid;
- tegevuskava ja selle eelarve vaadatakse üle igal kalendriaastal;
- igal kalendriaastal tööplaan.

! Suur tähelepanu Ida-Virumaale, rohkem tegevusi, rohkem toetusi.

Tegevuskava teemad

1. Õigusnormide hindamine ja muutmine.
2. Koolide pidamise riigile üleandmine ja investeeringud Ida-Virumaa koolivõrgus.
3. Ülemineku nõustamine, järelevalve ja kvaliteeditugi.
4. Asjatundlike õpetajate ja koolijuhtide olemasolu tagamine ja motiveerimine.
5. Õpilaste keeleõppe toetamine.
6. Õppevara ja hindamisvahendite olemasolu.
7. Noorsootöötajate ja huvikoolide õpetajate metoodikakoolitused.
8. Haridustöötajate, noorsootöötajate ja huvihariduse õpetajate eesti keele õpe.
9. Muud üleminekut toetavad tegevused.

Eestikeelsele õppele ülemineku etapid

- 2022–2023 **ettevalmistav** faas;
- 01.09.2024 **üleminek alushariduses**;
- 01.09.2024 **üleminek 1. ja 4. klassis** (uued nõuded 9. klassis);
- 01.09.2027 **3. kooliastmes**.

NB! Üleminek koolides ei toimu ühekorraga, vaid järk-järgult.

Fookus 2022-2023 ettevalmistaval perioodil:

- dokumendid;
- õpetajate eesti keele õpe;
- õpetajate arvu suurendamine (kvalifikatsiooni tõstmine, lisaõppekohad, kvalifikatsiooniga tagasipöördunud, jne);
- nõustamine, järelevalve, õppetöö kvaliteet (eesti keele lisaõpe, kvalifikatsioon, eesti keele õppes kasutatav metoodika).

Kvalifikatsioon

- **õpetaja ja tugispetsialist** loetakse **1. augustist 2024.** a kvalifikatsiooninõuetele vastavaks üksnes juhul, kui ta on omandanud eesti keele oskuse vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele
- **direktor ja õppealajuhataja** loetakse **1. augustist 2023.** a kvalifikatsiooninõuetele vastavaks üksnes juhul, kui ta on omandanud eesti keele oskuse vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele
- eesti keele oskus on vajalik ka tähtajalise lepingu puhul (neis klassides, kus üleminek algab)!

Vene keeles õpetaval õpetajal on 3. kooliastmes või gümnaasiumis töötades 4-7 a aega viia oma eesti keele oskuse tase vastavusse kehtestatud nõuetega.

300 lisakohta eesti keele kursustel

Narva: leping pakkujaga olemas (27.04 testitud Narvas 112 haridustöötajat HTM, EKI ja INSA koostöös (Harno test). Kavandati 4 B2 ja 2 C1 gruppi, kuid testitute kõrgem tase võimaldab avada 2 B2 ja 4 C1 rühma (1 alustab 23. mail, 5 suve teises pooles).

Augustis stardivad

- **Tallinn:** aprilli hange sai pakkuja (80 kohta, kavandati 4 B2 ja 1 C1 rühma, kohandatakse);
- **Sillamäe:** aprilli hange sai pakkuja (64 kohta, kavandati 1 B1, 2 B2 ja 1 C1 rühma, kohandatakse);
- **Kohtla-Järve:** aprilli hange sai pakkuja (48 kohta, kavandati 2 B2 ja 1 C1 rühma, kohandatakse).

Sügisel 2022 alustas eesti keele õpet ca 1000 haridustöötajat.

Lisaks ESF toetusel 2023-2029 kokku **2800 haridustöötaja eesti keele õppe toetamine.**

Õpetajate täiendkoolitused

- HARNO **metoodikakoolitused** (2000 õpetajat aastas);
- ESF **keeleõppe metoodika, LAK-õpe, keelekultuuri loomine** jne;
- õpetajate paindlik **mikrokraadiõpe** (eelhindamisvahend, täiendõpe=> kvalifikatsioon);
- **huvikoolide õpetajate metoodikakoolitused** noorte eestikeelse õppe toetamiseks;
- **30 lasteaiameeskonna** koolitus;
- koolijuhtide **arenguprogrammid**, alustava õpetaja toetamine;
- **erialase ainekeele koolitused**.

*tudengitel eesti keele lisaõpe

*abiks on e-koolikoti õppematerjalide süsteemi korrastamine

Õppetöökõs vajalik

- alushariduse õppekava muutmine, koolis keele ja kirjanduse ning võõrkeelte **valdkonnakavade muutmine**;
- paralleelklassidel võivad olla erinevad **tunnijaotusplaanid**;
- emakeele õppeks loodud toetav **valikainekava** „Oma emakeele ja kultuuri õpe“;
- tulekul **eesti keelise keelena näidistöökad** (2023);
- koolidele **õppeprotsesside juhised** (dets 2023);
- **õpilaste õigus** (lähtuvalt emakeelest) saada:
  - a) eesti keelt emakeelena
  - b) eesti keelt teise keelena
- keelekümblusmetoodika laienemine;
- 3 kooli pilootprojekt 2026-2028 (piloteeritakse ja võrreldakse 3-s gümnaasiumiosas ja 2-s põhikooliosas).

Toetav nõustamiskorraldus

- I **Info jagamine** (KKK koondatud infoga, infotunnid, kohtumised, seminarid, videod jne)
- II **KOVde ja haridusjuhtide konsulteerimine** (Harno strateegilised nõustajad)
- III **KOVde ja haridusjuhtide strateegiline nõustamine** (Harno strateegilised nõustajad –parimate praktikate näited, muutuste juhtimine, dokumentide seosed, analüüs, värbamine, kommunikatsioon, tegevuskava)
- IV **Eesti keele õppeks vajalik õpetajate metoodiline nõustamine klassiruumis** (15 keelenõustajast eksperti - keele ja ainete lõiming, metoodika analüüs, individuaalne- ja rühmanõustamine)
- V **Eesti keele õppeks metoodiline nõustamine maakondlikes metoodikakeskustes ja koolituskeskustes Jõhvis, Narvas, K-Järvel** (kogemuste jagamine, õppematerjalide laenutus, metoodiline nõu, koolitused)
- VI **Lapsevanemate nõustamine** – vanemahariduse programm (KUM) 2023-2027

Ida-Virumaal

- kõrgema palga **määrus** [koos võõrkeeleõpetajate muudatusega 06.04.2023](#) ;
- Ida-Virumaa **koolijuhtide arenguprogramm** (koos KOVga, algab 2023 sept);
- väärtuskasvatuse programm **kohalikele omavalitsustele ja lasteaedadele** (mai-dets 2023);
- **õpetajate keeleränne** (korraldab Hariduskopter, rahastab HTM), lisaks KUM tööjõuprogramm;
- **16.-17.05 infoseminar** koolipidajate esindajatele;
- õpetajatele avatud **lisa-keeleõppe rühmad**;
- **klassiõpetajate koolitus** Narva Kolledžis;
- **14.-15.06 infoseminar** keelekümblusvõrgustiku koolidele Rakveres (HTM, Maire Kebbinau);
- **augustis** infoseminar keelekümblusvõrgustiku lasteaedadele (HTM, Svetlana Tsarjova);
- eraldi **strateegiline nõustaja** Pille-Riin Kristmann, asukoht Narvas.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Täna tähelepanu eest!
HTM kodulehel KKK rubriik:
<https://www.hm.ee/uleminek>

anne.endjarv@hm.ee

HEV õpilane ja eestikeelsele õppele üleminek

- Eesti keelsele õppele lähevad üle kõik, kellele on see jõukohane.
- Jõukohasus = akadeemiline võimekus keelt omandada.
- Kogu õppetegevus sh kasutatav keel peab tagama olukorra, et õpilane on **lähimas arengutsoonis**
- Jõukohane ei ole eesti keeles õppimine siis, kui on ohustatud kommunikatsioonivõime laiemalt.
- **Kool** võib teha otsuse õpetada **toimetuleku- ja hooldusõppel** olevaid õpilasi muus keeles kui eesti keeles.
- Kooliväline nõustamismeeskond annab soovitusel õppes kasutatava keele osas juhul, kui on hinnanud, et **kõrvalise abiga** ei ole eestikeelne õppe- ja kasvatustegevus **erivajadusega lapse arengu eripärast tulenevalt jõukohane**.

Kooliväline nõustamismeeskond (Rajaleidja)

- Annab soovitusel õppetöös kasutatava keele osas **tõhustatud või eritoe** soovitusel raames
- Võib anda soovitusel lapse õpetamiseks eesti keelest erinevas keeles juhul, kui lapse **kommunikatsioonivõime emakeeles** on **äärmiselt** piiratud (nt kasutab lihtsustatud viipeid, omasõnu) ning **sellest tulenevalt ei ole teise keele** omandamine või **teises keeles õppimine** võimalik.
- Kurti või kuulmislangusega last/õpilast õpetades võib lisaks eesti õppekeelele kasutada eesti viipekeelt ja viibeldud eesti keelt, õppetöö on aga suurimas võimalikus mahus eesti keelne st **loetakse ja kirjutatakse** eesti keeles.
- Mitmete psüühikahäirete korral võivad kommunikatsioon või keeleomandamine ajutiselt või püsivalt olla tugevalt häiritud. Soovitus teise keele kasutamiseks tehakse **lühimaks vajalikuks ajaks** ja kui keele omandamine muutub jõukohaseks, kasutatakse suurimas võimalikus mahus eesti keelt.

Soovitused lapsevanemale

- Kui vanemad räägivad eri keelt, räägib kumbki lapsega oma keeles.
- Lapsega suheldes tuleb jälgida põhimõtet „üks keel – üks inimene, üks keskkond – üks olukord”.
- Raske ja sügava vaimupuude või raske pervasiivse arenguhäire korral on otstarbekas kasutada pigem ühte kokkulepitud keelt, et saavutada maksimaalne kommunikatsioonivõimekus.
- Õppida lapsega samaaegselt koos eesti keelt.

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Täname tähelepanu eest!

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Keelekümblusprogrammi Lastevanemate liit

Liidust

- Liit oli asutatud 2004. aastal
- Oleme vabatahtlikud, kes hoolivad oma laste tulevikust. Väärtustame mitmekeelsust ja multikultuursust.
- Edendame erinevaid keelekümbluse vorme (varajane, hiline ja kahe-suunaline).
- Muuseas meie tegevuse tulemusel tõusis huvi keelekümblusklasside ja rühmade vastu. Viimastel aastatel koolid ja lasteaiad hakkasid avama rohkem vastavaid klasse ja rühmi.

Meie eesmärgid

- Keelekümblusprogrammi järgi õppivate laste vanemate toetamine.
- Keelekümblusprogrammist korrektse informatsiooni levitamine.
- Kohtade arvu suurendamine keelekümblusklassides.
- Segregatsiooni vähendamine ühiskonnas.

Teostatud projektid

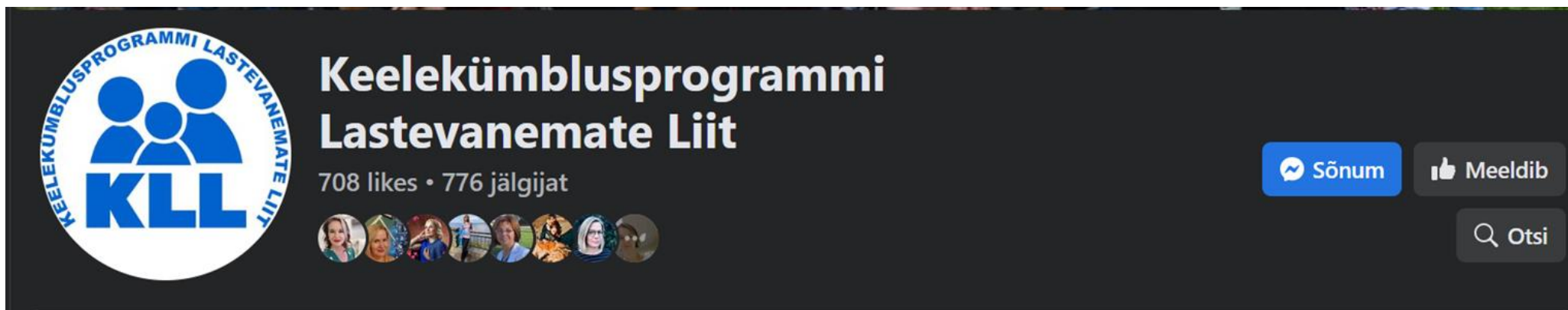
- Lastevanemate suvekool
- Lastevanemate ajaleht
- Erinevad reklaamprojektid filmid, posterid, voldikud.
- Kogemuse vahetus teiste riikidega
- (Helsinki, Kanada, Läti, Barcelona, Leedu)
- Keelekursused vanematele

Kontaktid

Koduleht: <https://keelekymbilus.ee/ee/>

Facebook: <https://www.facebook.com/keelekymbilusprogramm>

Astu liikmeks: <https://keelekymbilus.ee/ee/joincommunity/>